

כתיבת סמינריון ופרויקט הגמר

בתכנית התואר השני לייעוץ חינוכי

אחת מהמטרות המרכזיות של לימודי התואר השני בייעוץ חינוכי היא לאפשר התפתחות של הבוגרים כאנשי מקצוע חוקרים היודעים לקרוא את השדה בתוכו הם פועלים, לשאול לגביו שאלות ולתכנן דרכים לבחינתן תוך שימוש במתודולוגיות מחקריות שונות. הלמידה המכשירה בוגרים בעלי אוריינטציה של חקר מאפשרת להם לייצר פתרונות מושכלים ורלבנטיים בהתייחס לשאלות שונות העולות מתוך השדה ולפתח אורח חיים מקצועי של למידה לאורך הנתיבה המקצועית.

ברוח זו בנויה תכנית הלימודים בכיוון של העלאת שאלות וברור סוגיות שונות הנוגעות לשדה הייעוץ החינוכי. דגש זה בא לידי ביטוי מרכזי בסמינריונים האמפיריים ובפרויקט הגמר. בשתי המסגרות הללו מתנסים הלומדים באופן עצמאי בביצוע תהליכי חקר החל משלב העלאת השאלות, דרך הלמידה ותכנון החקר, הביצוע ובניית מסקנות ותובנות.

ההבדל בין עבודת הסמינריון ופרויקט הגמר בא לידי ביטוי בעיקר בהיקף החקר ובמידת ההעמקה כאשר בפרויקט מדובר בחקר מקיף ומעמיק יותר לעומת זה הנעשה בסמינריון. בנוסף החקר במסגרת הסמינריון הוא תלוי הקונטקסט של נושא הסמינריון ומקושר לתחום הדעת שלו בעוד בפרויקט הגמר ישנה אפשרות רחבה לבחירת סוגיה לחקר הנובעת ממכלול הלמידה של הייעוץ החינוכי.

הלומדים בתכנית הייעוץ מחויבים בכתיבת שני סמינריונים והגשת פרויקט הגמר.

בדפים הבאים מצורפות ההנחיות הכלליות לביצוע הסמינריונים ופרויקט הגמר בתכנית הייעוץ החינוכי.

עבודה סמינריונית

מהו סמינריון אמפירי?

מטרתו של הסמינריון האמפירי היא לאפשר לסטודנט להתמקד בסוגיה ייעוצית הנובעת מנושא הסמינריון, ולהעמיק את הלמידה בסוגיה זו בהתבסס על הידע התיאורטי בתחום וחקירה עצמאית, בהקשר לסוגיה הנדונה. העבודה הסמינריונית מזמנת התנסות פעילה בחקר אקדמי שיטתי כדרך ליצירת ידע. נושא העבודה הסמינריונית נקבע בתאום עם מנחה הסמינריון באישורו והוא היועץ לאורך התהליך.

מרכיבי העבודה הסמינריונית

הסמינריון האמפירי כולל את המרכיבים הבאים:

1. הקדמה – הרקע האישי שהביא את הכותב להעמיק בסוגיה הנדונה והשתמעותה לשדה הייעוץ החינוכי
2. מבוא תיאורטי – סקירה קצרה של הרקע התיאורטי בהתייחס לסוגיה הנדונה
3. שאלת/השערת המחקר – הצגת השאלה/ות או השערה/ות המחקר והסברן על בסיס הרקע התיאורטי
4. שיטת המחקר – האוכלוסייה, כלי המחקר, התהליך המחקרי ודרך בחינת הממצאים
5. במחקר על בסיס התערבות יש להתייחס בפרק זה להיבטים של תהליך ההתערבות: שיטת האבחון וכלי האבחון (פרטניים או מערכתיים), מטרת ההתערבות, תכנון ההתערבות, מהלך ההתערבות ודרכי ההערכה המתוכננות.
6. ממצאים – הצגה וניתוח
7. דיון מסכם – דיון מושכל וביקורתי ביחס לסוגיה הנדונה, הצגת המסקנות תוך קישור בין הסקירה הספרותית לממצאים שעלו והתבוננות בממצאים מהפרספקטיבה של עבודת היועץ.
8. רשימת מקורות – רשומה על פי כללי ה-APA.
9. נספחים – (שאלונים, ראיונות, תיאורי תצפית מלאים וכד')

היקף העבודה הסמינריונית 20-25 עמודים.

פרויקט הגמר הוא עבודה אקדמית המוגשת כחלק מחובות הסטודנט לתואר השני M.Ed. הפרויקט מביא לידי ביטוי את מכלול הלמידה של הסטודנט בתכנית, תוך התייחסות לידע העיוני והמעשי בתחום הייעוץ החינוכי, וליכולת המחקרית.

מטרות הפרויקט הן:

1. להציג ידע אקדמי בתחום הייחודי של נושא העבודה ובתחום הייעוץ החינוכי בהקשר לנושא זה
2. להביא לידי ביטוי יכולת אינטגרטיבית של הלמידה מן הנושאים השונים שנלמדו בתכנית
3. להציג יכולת מחקרית הכוללת ניסוח שאלות, בחינה ובחירה של דרכי מחקר רלוונטיות לשאלה הנחקרת, עיבוד וניתוח ממצאים ודיון.
4. להמשיג ולנסח תובנות ברמה המעשית והעיונית, בהקשר לשאלה הנחקרת ומשמעותה לשדה הייעוץ החינוכי

פרויקט הגמר יכול להתבצע דרך שני ערוצים מרכזיים:

1. **חקר יישומי של סוגיה ייעוצית** - בפרויקט גמר יישומי יבחרו הסטודנטים סוגיה להתערבות, יחקרו את הסוגיה, יתכננו ויבצעו התערבות, ויעריכו את תוצאותיה. הפרויקט היישומי יכול לעסוק בסוגיות ברמת הפרט או המערכת. בהתערבות פרטנית יושם דגש על הכרת האפיונים הייחודיים לקשיים עמם מתמודד הפרט בהקשר לסוגיה הנחקרת ותכנון דרכי התערבות ברמה אינטגרטיבית כוללת. בהתערבות מערכתית יושם דגש על הכרות עם ביה"ס כמערכת בעזרת מגוון כלים לאבחון, בחירת סוגיה להתערבות המבוססת על אבחון, תכנון וביצוע ההתערבות, והערכת תוצאותיה על פי תרומתה למערכת.
2. **חקר של סוגיה ייעוצית** - בפרויקט מסוג זה תוגדר סוגיה ייעוצית ויוצגו הקשריה וחשיבותה לתחום הייעוץ החינוכי. הסטודנטים ילמדו את הסוגיה, יתכננו דרכים לחקור אותה, יפעילו מערך חקירה מותאם, ויערכו אותו באמצעות ניתוח ביקורתי בהתייחס לספרות התיאורטית ולמצב בשדה.

פרויקט הגמר יכלול את המרכיבים הבאים:

שער	בעמוד השער ירשמו שם המכללה, שם התכנית, נושא העבודה, שם הסטודנט, שם המנחה, תאריך (ראו נספח)
תודות	בחלק זה יש אפשרות לציין תודות לאנשים שסייעו לתהליך הכנת הפרויקט (לא חובה).
תוכן העניינים	בתוכן העניינים יפורטו כל פרקי העבודה
תקציר	התקציר (בהיקף של כ- 300 מילים- עמוד אחד) יפרט את הסוגיה בה עוסק הפרויקט, ההקשר לעבודת היועץ, דרכי המחקר והמסקנות העיקריות.
הקדמה	ההקדמה תכתב מן ההיבט האישי ותתייחס לרקע לבחירת הסוגיה ולמשמעותה עבור הכותב.
מבוא	במבוא תוצג הסוגיה הנדונה, הרציונל לביצוע החקר ומטרתו וחשיבותו עבור היועץ החינוכי.
סקירה ספרותית	פרק זה מציג ניתוח ודיון בסוגיה הנחקרת, בהתייחסות לתיאוריות וממצאי מחקרים קודמים שבוצעו בתחום. הסקירה הספרותית מציגה את הידע המדעי העדכני בנושא החקר ומובילה לשאלות המחקר.
מתודולוגיה	<p>הפרק המתודולוגי מתייחס לדרך החקר, לכלי המחקר ולאוכלוסייה.</p> <p>אוכלוסיית המחקר – תיאור האוכלוסייה/ המערכת ודרכי הבחירה.</p> <p>דרך המחקר – תיאור המתודולוגיה המחקרית שנבחרה והבהרת הרציונאל לבחירה.</p> <p>כלי המחקר ומדדי הניתוח – תיאור של כלי המחקר שבהם נעשה שימוש בהתייחס לסוגיהם השונים: תצפיות, ראיונות, שאלונים וכד' ותאור דרכי הניתוח הנבחרות: ניתוח תוכן, ניתוח נרטיבי, ניתוח סטטיסטי וכד'.</p> <p>בפרויקט על בסיס התערבות יש להתייחס בפרק זה להיבטים של תהליך ההתערבות: שיטת האבחון וכלי האבחון (פרטניים או מערכתיים), מטרת ההתערבות, תכנון ההתערבות, מהלך ההתערבות ודרכי ההערכה המתוכננות.</p> <p>אמינות המחקר (במחקר איכותני) מהימנות ותוקף (מחקר כמותי)</p> <p>היבטים אתיים – בכל התערבות יש לבחון את ההיבטים האתיים ולתת להם מענה מקצועי הולם.</p>
ממצאים	הממצאים יוצגו בהתייחס לשאלות ולמטרות החקר השונות. בפרק זה יש לערוך גם את ניתוח הממצאים והערכתם וכן דיון ראשוני במה שעולה מניתוח זה.
דיון	<p>בפרק זה יש להציג דיון מושכל וביקורתי בהתייחס לממצאים ולידע התיאורטי בתחום, לבחון מהן השאלות והתובנות הנובעות מן החקר וכיצד הממצאים של החקר הנוכחי מתייחסים לידע הקיים בתחום. דיון מיוחד בפרק זה צריך להתייחס למשמעות החקר ליועץ החינוכי. בנוסף יש להציג גם שאלות פתוחות, ולדון במגבלות החקר.</p> <p>הפרק יעסוק גם בפן האישי של כותבת/ העבודה מתוך התבוננות רפלקטיבית על הלמידה שלה על עצמה ועל המקצוע של היועץ החינוכי.</p>
סיכום	סעיף זה יעסוק בסיכום התובנות ובהשתמעויות של המחקר ולהציע כיוונים אפשריים להמשך הדרך..
מקורות	רשימת מקורות רלוונטית ועדכנית (לפחות 15 פריטים ומהם לפחות 5 באנגלית). כתיבת המקורות תעשה באופן מוקפד לפי כללי ה APA
נספחים	הנספחים יכללו חומרים ששימשו לחקר כמו שאלונים, ראיונות וכדו'.

הנחית הפרויקט

כל סטודנט מוזמן לבחור מנחה מבין צוות המרצים המלמדים בתוכנית הייעוץ החינוכי. על הסטודנט ליצור קשר עם המנחה לתאום הנושא והאפשרות לעבודה משותפת, לאחר מכן יש לכתוב הצהרת כוונות למנחה (חצי עמוד). לאחר אישור המנחה יש למלא את טופס בחירת מנחה (ראו נספח 1) תוך פירוט שם הנושא והצהרת הכוונות. הטופס יועבר לאישור ראש תוכנית הייעוץ או מי שיהיה אחראי מטעם התוכנית על עבודות הגמר.

הצעת מחקר ראשונית

הצעת המחקר הינה שלב ביניים מרכזי בתהליך הכנת הפרויקט. בהצעה באים לידי ביטוי ראשוני החשיבה המבוססת על הסוגיה והבהרתה, ותכנית החקר ללימוד הסוגיה. הצעת המחקר כוללת את המרכיבים הבאים:

1. הגדרת הסוגיה, אפיוניה והקשריה לשדה הייעוץ החינוכי
2. פרקי הפרויקט המוצע
3. רציונל תיאורטי קצר - כחצי עמוד (כ-200 מילים)
4. שאלת המחקר – 2-3 שורות
5. שיטת המחקר כחצי עמוד (כ-200 מילים).
6. רשימת מקורות רלוונטית ועדכנית לפי ה APA

היקף ההצעה: 2-3 עמודים לא כולל שער ומקורות.

הצעת המחקר תוגש למנחה העבודה ולראש התוכנית הייעוץ או מי שיהיה אחראי מטעם התוכנית על עבודות הגמר והיא תעבור לקריאה ביקורתית של אחד ממרצי התוכנית שאינו מנחה העבודה.

הגשת הפרויקט

הפרויקט יוגש בשלב ראשון בשני עותקים לצורך קריאה ואישור ע"י המנחה, ולקריאה של קורא חיצוני (במידה והמנחה מאשר זאת ניתן להגיש רק עותק אחד לקורא החיצוני). יש לספק לקורא השני במידה ויבקש עותק דיגיטלי לקריאה במחשב.

לאחר אישור הפרויקט ע"י שני הקוראים כולל הכנסת תיקונים, אם יידרשו, יוגשו למזכירת בית הספר ללימודים מתקדמים שני עותקים כרוכים וישלח עותק דיגיטלי בפורמט word.

ההגנה על פרויקט הגמר תעשה בפני שני מרצים (המנחה והקורא החיצוני). במפגש ההגנה יוכיח הסטודנט בקיאות בתוכן העבודה, הקשר בין התיאוריה למעשה הייעוץ החינוכי, רפלקציה על התהליך והפקת לקחים.

הציון הסופי יהיה הממוצע של ציוני שני הקוראים - המנחה והקורא הנוסף. במידה ופער ההערכה יהיה 20 נקודות ומעלה, העבודה תימסר לקורא נוסף, והציון הסופי יהיה הממוצע של שלושת הציונים. ציון סופי של 75 לפחות בפרויקט הגמר, מהווה תנאי לסיום הלימודים בתכנית.

לוחות זמנים

מועד	שלבי העבודה
עד סוף יוני, שנה א'	בחירת הנושא ויצירת קשר עם המנחה
דצמבר, שנה ב'	הצעת מחקר
סוף יוני שנה, ב'	סיום איסוף נתונים
בסוף השנה האזרחית (31 לדצמבר) עם תום הלימודים	הגשת הפרויקט

1. הדפסה בצבע שחור על דפים לבנים בגודל A 4
2. השוליים משני הצדדים יהיו 2.5 ס"מ
3. יישור לשני הצדדים
4. הדפסה בגופן David, גודל 12
5. רווח בין השורות: אחד וחצי
6. הדפסת כותרות ראשיות במודגש (Bold) בגופן 14
7. הדפסת כותרות משניות במודגש בגופן בגודל 12
8. כל פרק יש להתחיל בעמוד חדש
9. המספור ימוקם בתחתית העמוד ובמרכז
10. אין למספר את שער הפרויקט, תוכן העניינים, ועמוד התקציר.
11. עמודי המקורות והנספחים ימוספרו כחלק מהמסמך
12. רישום המקורות יהיה לפי כללי ה-APA

נספחים:

טופס בחירת מנחה/ים

שם הסטודנט/ית: _____ ת.ז. _____

תכנית הלימודים: _____ שנת התחלת לימודים _____

כתובת: _____

טלפון/ פלאפון: _____ דוא"ל _____

נושא פרויקט הגמר:

תוכן פרויקט הגמר:

חתימת הסטודנט: _____ תאריך: _____

הצהרת מנחה: אני מקבל/ת עלי את ההנחיה של הסטודנט/ית הנ"ל לפרויקט הגמר לתואר שני.

המנחה: _____ תאריך: _____

חתימת ראש התכנית: _____ תאריך: _____

בית הספר ללימודים מתקדמים

טופס הגשת פרויקט גמר

שם הסטודנט/ית: _____ ת.ז. _____

תכנית הלימודים: _____ שנת התחלת לימודים _____

שם המנחה/ים: _____

נושא פרויקט הגמר:

חתימת המנחה: _____ תאריך: _____

חתימת המנחה מהווה אישור להגשת העבודה לבדיקת קורא נוסף

פרויקט הגמר המוגש בזה נכתב תוך הקפדה על יושר אקדמי. זו עבודה מקורית שלי והמובאות בה נאמרו בשם אמרם, תוך שימוש בכללי ציטוט מקובלים.

חתימת הסטודנט: _____ תאריך: _____

בית הספר ללימודים מתקדמים (M.Ed.)

[שם הפרויקט]

פרויקט גמר המוגש כמילוי חלקי

של הדרישות לקבלת התואר M.Ed.

בתכנית: ייעוץ חינוכי

מגישה [שם הסטודנט/ית]: _____

ת"ז _____

המנחה: _____

[תאריך לועזי]

[תאריך עברי]